

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۰۲/۳۱

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره گزارش: ۲۷۹

ردیف: ۲

گزارش کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل (۴۴) قانون اساسی
در خصوص عملکرد دولت در اجرای ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه
در باره بهبود وضعیت ایران در شاخص‌های محیط کسب و کار»

ماده (۴۰) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

معاونت نظارت

اداره کل امور کارشناسی نظارت

**گزارش کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل (۴۴) قانون اساسی
در خصوص «عملکرد دولت در اجرای ماده (۷۲) قانون برنامه ششم توسعه درباره
بهبود وضعیت ایران در شاخص‌های محیط کسب‌وکار»**

مقدمه:

به دنبال تشکیل و آغاز کار کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در اسفند ماه ۱۳۹۵، کارگروه بهبود محیط کسب‌وکار که موضوعی مشترک در دو عرصه اصلی فعالیت این کمیسیون یعنی موضوع تولید و موضوع سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، به‌شمار می‌رفت و لازمه رونق تولید و رفع موانع سرمایه‌گذاری و اشتغال در کشور محسوب می‌گردید، فعالیت خویش را از همان ابتدا شروع کرد و با جلسات متعدد با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی خصوصاً وزارت امور اقتصادی و دارایی و بخش خصوصی و تعاونی و با پشتوانه تحقیقات مرکز پژوهش‌های مجلس، ابتدا در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۰ گزارش نحوه اجرای قانون بهبود مستمر کسب‌وکار را به هیئت رئیسه مجلس ارائه داد که در تاریخ ۱۳۹۷/۱/۱۹ در صحن علنی قرائت گردید و سپس در ادامه کار راهکارهای ارتقاء رتبه ایران در شاخص‌های جهانی سهولت کسب‌وکار و نحوه اجرای ماده (۷۲) قانون برنامه ششم و نیز نتایج بایش موقله‌های محیطی کسب‌وکار را بررسی نمود و پس از دریافت گزارش‌های درخواستی کمیسیون ویژه از مرکز پژوهش‌های مجلس در شاخص‌های بین‌المللی حقوق مالکیت و شاخص‌های رفاهت‌پذیری جهانی، نهایتاً گزارش حاضر را آماده و اینک پس از طرح و تصویب در جلسات کمیسیون ویژه، با توجه به ضرورت و اهمیت اساسی موضوع بهبود مستمر محیط کسب‌وکار در شرایط فعلی اقتصادی کشور، براساس ماده ۴۰ آیین‌نامه داخلی مجلس جهت قرائت در صحن علنی تقدیم می‌گردد.

چکیده:

با وجود حجم قابل توجه احکام قانون مصوب در سال‌های اخیر با هدف بهبود رتبه ایران در گزارش‌های جهانی و داخلی محیط کسب‌وکار، هم وضعیت رتبه ایران در این گزارش‌ها چندان بهتر نشده و هم فعالان اقتصادی در ایران از شرایط تولید کسب‌وکار احساس نارضایتی می‌کنند. این در حالی است که بند «الف» ماده (۲۲) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، (مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴) دولت را مکلف کرده با اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌ها، محیط کسب‌وکار را به‌گونه‌ای امن، سالم، سهل و شفاف سازد تا در پایان سال چهارم اجرای قانون برنامه، رتبه ایران در دو شاخص رقابت‌پذیری بین‌المللی و شاخص‌های بین‌المللی حقوق مالکیت در میان کشورهای منطقه سند چشم‌انداز (کشورهای همسایه، آسیای میانه و قفقاز و جنوب غربی آسیا) به رتبه سوم ارتقاء یابد و هر سال بیست درصد (۲۰٪) از این هدف محقق شود. در شاخص انجام کسب‌وکار نیز ایران، هر سال ده رتبه ارتقاء یافته و به کمتر از هفتاد در پایان اجرای قانون برنامه برسد. اما روند وضعیت اصلاحات در مقررات و سیاست‌های اقتصادی در دو سال اول قانون برنامه ششم (سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷) مجموعاً نشان می‌دهند که دولت به این تکلیف قانونی خود در این دو سال عمل نکرده است و با وجودی که بهبود محیط کسب‌وکار، هم وعده رئیس‌جمهور محترم و هم تکلیف قانونی دولت بوده، این وعده و تکلیف، عملی نشده است.

الف) گزارش انجام کسبوکار بانک جهانی

گزارش‌های سالیانه انجام کسبوکاره که از سال ۲۰۰۵ توسط بانک جهانی منتشر می‌شود، میزان سهولت انجام کسبوکار در طول چرخه عمر بنگاه‌های کوچک و متوسط را در حدود ۱۹۰ کشور جهان نشان می‌دهد. این گزارش که حاصل ارزیابی ۱۰ نمارک توسط وکلا، نجار و کارشناسان کشورهای مختلف است، هر سال به‌صورت رتبه‌بندی کشورها از نظر سهولت انجام کسبوکار اعلام می‌شود.

در گزارش سال ۲۰۱۹ انجام کسبوکار، ایران با ۴ رتبه تنزل نسبت به گزارش سال ۲۰۱۸، در رتبه ۱۲۸ از میان ۱۹۰ کشور و در مقایسه با کشورهای سند چشم‌انداز، با ۱ رتبه تنزل نسبت به سال قبل در جایگاه نوزدهم از ۲۵ کشور منطقه سند چشم‌انداز قرار گرفته است. با وجود بهبود بسیار جزئی امتیاز ایران^۱ در سال ۲۰۱۹ در این گزارش، اما رتبه نامطلوب‌تری نسبت به سال گذشته برای کشور رقم خورده است؛ چراکه پیشتر پیشرفت سایر کشورها در بهبود مقررات کسبوکار سرعت بیشتری از ایران داشته‌اند.

در ۷ نمارک از ۱۰ نمارک سهولت انجام کسبوکار در سال ۲۰۱۹، تنزل رتبه مشاهده می‌شود که مهمترین عامل این تنزل، توصیف نامطلوب‌تر بخش خصوصی از محیط حقوقی و اداری کسبوکار در ایران در پرسشنامه‌های ارسالی به بانک جهانی است. غالب تارضایاتی بخش خصوصی، در افزایش زمان تعامل با سازمان امور مالیاتی و سازمان تأمین اجتماعی در نمارک‌های مختلف منعکس شده است؛ اگرچه بانک جهانی اصلاحات دولت در حوزه مالیات را پذیرفته و آن را اجماع کرده است. با

^۱ امتیاز ایران از ۵۶۱۵۸ در سال ۲۰۱۸ به ۵۶۹۹۹ در سال ۲۰۱۹ رسیده است.

وجود ارائه گزارش نامطلوب‌تر بخش خصوصی از محیط کسب‌وکار و نیز سرعت پیشرفت سایر کشورها، راه‌اندازی پنجره واحد تجاری، از سقوط رتبه کشور در گزارش سال ۲۰۱۹، جلوگیری کرده است.

جمهوری اسلامی ایران در گزارش انجام کسب‌وکار هیچ‌گاه جایگاه مطلوبی نداشته است. رتبه ایران در گزارش سال ۲۰۱۴ به ۱۵۲ رسیده بود که با انجام تحقیقات مرکز پژوهش‌های مجلس در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ مشخص شد تشابه‌های متعددی در ارسال اطلاعات ازسالی توسط بخش خصوصی به بانک جهانی وجود داشته است. با تلاش‌های معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی در مکاتبه با بانک جهانی، بخشی از اطلاعات تشابه اصلاح شد و از سال ۲۰۱۵ روند رو به بهبودی در رتبه ایران در گزارش انجام کسب‌وکار آغاز گردید؛ به نحوی که جمهوری اسلامی ایران از رتبه ۱۵۲ در سال ۲۰۱۴ به ۱۱۸ در سال ۲۰۱۶ رسید. اما از سال ۲۰۱۷ مجدداً روند نزولی در رتبه ایران آغاز شده است که عمده‌ترین دلیل آن این است که اصلاحات محیط حقوقی و اداری کسب‌وکار در ایران به‌کندی پیش می‌رود.

طبق حکم قانون برنامه ششم توسعه، دولت باید به‌نحوی مقررات و رویه‌های اجرایی را اصلاح می‌کرد که در سال اول قانون برنامه ششم یعنی سال ۱۳۹۶، رتبه ایران در گزارش جهانی انجام کسب‌وکار به رتبه ۱۱۰ می‌رسید؛ اما در عمل، رتبه ایران با ۴ رتبه پسرفت به ۱۲۴ رسیده و در سال دوم قانون برنامه یعنی سال ۱۳۹۷ نیز باید رتبه ایران در این شاخص، به ۱۰۰ می‌رسید که در این سال هم با ۴ رتبه دیگر پسرفت، به ۱۲۸ رسیده است. نتیجه اینکه حکم ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه در جهت معکوس در حال اجراست.

ب) شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت

گزارش سال ۲۰۱۸ شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت در یازدهمین سال انتشار خود، ۱۲۵ کشور جهان را در بر می‌گیرد. سه نماگر اصلی شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت عبارتند از: محیط حقوقی و سیاسی، حقوق مالکیت فیزیکی و حقوق مالکیت فکری. این سه نماگر هر کدام به چندین مؤلفه (مجموعاً ۱۰ مؤلفه) تقسیم می‌شوند. محیط حقوقی و سیاسی، چهار مؤلفه با عناوین حاکمیت قانون، استقلال قضایی، کنترل فساد و ثبات سیاسی دارد. حقوق مالکیت فیزیکی سه مؤلفه به نام‌های حمایت از حقوق مالکیت فیزیکی، سهولت دریافت وام و ثبت مالکیت دارد. آخرین نماگر که حقوق مالکیت فکری است نیز از سه مؤلفه با عناوین حمایت از حقوق مالکیت فکری، حمایت از حق نشر و حمایت از حق اختراع تشکیل می‌شود.

ایران در گزارش بین‌المللی حقوق مالکیت سال ۲۰۱۸، در بین ۱۲۵ کشور جهان، رتبه نامناسب ۹۱ و در بین کشورهای منطقه سند چشم‌انداز، در رتبه ۱۴ قرار گرفته است. روند رتبه ایران در شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۸ از ۱۰۴ به ۹۱ بهبود یافته است، اما هنوز از وضعیت مطلوب فاصله زیادی دارد. طبق ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه دولت باید قوانین، مقررات و رویه‌ها را طوری اصلاح و محیط کسب‌وکار را به‌گونه‌ای امن، سالم، سهول و شفاف کند که در پایان سال چهارم اجرای قانون برنامه، رتبه ایران در گزارش جهانی حقوق مالکیت، به رتبه سوم در منطقه سند چشم‌انداز برسد و هر سال ۲۰ درصد بهتر شود. با توجه به رتبه یازدهم ایران در گزارش سال ۲۰۱۷، طبق حکم ماده (۲۲) قانون برنامه، باید در پایان سال اول اجرای قانون برنامه (یعنی سال ۱۳۹۷)، رتبه ایران در شاخص

بین‌المللی حقوق مالکیت در میان کشورهای منطقه سند چشم‌انداز لا رتبه ۱۱ به رتبه نهم (۲۰ درصد بهتر از سال قبل) ارتقا می‌یافت اما در عمل در پایان سال اول اجرای برنامه ششم توسعه، رتبه ایران در منطقه سند چشم‌انداز با ۳ رتبه پس‌رفت؛ به چهاردهم منطقه رسیده و در شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت نیز حکم ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه در جهت معکوس در حال اجراست.

ج) شاخص رقابت‌پذیری جهانی

مجموع جهانی اقتصاد از سال ۲۰۰۵ گزارش را با عنوان رقابت‌پذیری جهانی در ۱۲ رکن تهیه و منتشر می‌کند. وضعیت رقابت‌پذیری در جمهوری اسلامی ایران نیز از سال ۲۰۰۹ با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در این رتبه‌بندی بین‌المللی تعیین می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران در گزارش سال ۲۰۱۸ رقابت‌پذیری با کسب رتبه ۸۹ از میان ۱۱۰ کشور، تنها یک رتبه نسبت به سال گذشته تنزل داشته است. البته در گزارش سال قبل رتبه کشور ۶۹ اعلام شده بود؛ اما به دلیل تغییر رویکرد و روش‌شناسی محاسبه شاخص، رتبه سال گذشته، طبق محاسبات بر اساس روش‌شناسی جدید به ۸۸ رسیده است و لذا شکافی در رتبه کشور در مقایسه با سال‌های گذشته مشاهده می‌شود. همچنین در میان ۲۰ کشور سند چشم‌انداز که در گزارش رقابت‌پذیری ارزیابی می‌شوند، ایران با دو رتبه تنزل در مقایسه با سال گذشته در جایگاه پانزدهم قرار دارد.

بهترین ارکان برای ایران به لحاظ رتبه، رکن اندازه بازار (با رتبه ۱۹) و ظرفیت نوآوری (با رتبه ۶۵) هستند. بدترین وضعیت نیز مربوط به ارکان بازار کار (با رتبه ۱۳۶)، بازار کالا (با رتبه ۱۳۴) و نهادها (با رتبه ۱۲۱) است. رتبه ایران در رکن «شایستگی اقتصاد کلاسه» (با لحاظ مؤلفه‌های جدید) به شدت سقوط کرده و در رکن «نهادها» نیز تقریباً به وضعیت نابسامان سال ۲۰۱۴ بازگشته است. ایران کماتان در رکن اندازه بازار بهترین رتبه و در ارکان «بازار کالا» و «بازار کار» (با وجود اندکی تغییر در مؤلفه‌ها) بدترین وضعیت را دارد.

بررسی روند بلندمدت نیز نشان می‌دهد تغییری در جایگاه ایران از نگاه شاخص رقابت‌پذیری جهانی طی ۹ سال حضور کشور در این رتبه‌بندی بین‌المللی اتفاق نیفتاده است. اگرچه نوسانات اندکی در رتبه کشور مشاهده می‌شود. ایران در سال ۲۰۱۰ بر اساس گزارش رقابت‌پذیری جهانی در رتبه ۶۹ و در سال ۲۰۱۴ به ۸۳ رسیده است. در سال ۲۰۱۷ در رتبه ۶۹ جهان و سیزدهم منطقه چشم انداز قرار گرفته و در آخرین گزارش مربوط به سال ۲۰۱۸ نیز جایگاه ایران منطقه چشم‌انداز با دو رتبه تزلزل به رتبه پانزدهم منطقه رسیده است.

طبق ماده (۲۲) قانون برنامه ششم توسعه، دولت باید طوری عمل کند که در پایان سال چهارم اجرای قانون برنامه، رتبه ایران در گزارش جهانی رقابت‌پذیری به رتبه سوم در منطقه سند چشم‌انداز برسد و هر سال ۲۰ درصد بهتر شود. با توجه به رتبه سیزدهم ایران در منطقه چشم‌انداز در گزارش سال ۲۰۱۷، رتبه ایران در این شاخص در میان کشورهای منطقه سند چشم‌انداز از رتبه ۱۳ باید به رتبه نهم (۲۰ درصد بهتر از سال قبل) ارتقا می‌یافت؛ اما در عمل در پایان سال اول اجرای برنامه

ششم توسعه، رتبه ایران در منطقه سند چشم‌انداز با ۲ رتبه پسرفت، به رتبه پانزدهم منطقه رسیده و در شاخص بین‌المللی رقابت‌پذیری نیز حکم ماده (۲۳) قانون برنامه ششم توسعه در جهت معکوس در حال اجراء است.

(د) پایش مؤلفه‌های محیطی کسب‌وکار

براساس ماده ۹۱ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، وظیفه پایش مؤلفه‌های محیطی کسب‌وکار بر عهده اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی و «تعاون» می‌باشد. این کار در سال‌های گذشته توسط دفتر بهبود محیط کسب‌وکار معاونت اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی انجام می‌گردد و از سال ۱۳۹۶ بر طبق قانون سه اتاق بازرگانی، «تعاون» و «اصناف» این وظیفه را بر عهده گرفته و گزارش‌های سه ماهه فصلی خویش را منتشر می‌کنند. آخرین نتایج پایش در زمستان سال ۱۳۹۷ و نیز مقایسه با آخرین نتایج پایش سال ۱۳۹۶ که به پیوست تقدیم می‌گردد نشان می‌دهد که «غیر قابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات» و «بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر به کسب و کار» در عاملی است که در طول سال ۱۳۹۷ به عنوان بدترین عوامل محیطی کسب و کار شناخته شده و در مقایسه با سال ۱۳۹۶ و حتی سال‌های قبل که «دشواری تأمین مالی از بانک‌ها» به عنوان بدترین عامل محیطی کسب‌وکار شناخته می‌شد، جایگزین این عامل گردیده‌اند.

نتیجه‌گیری

مجموعاً وضعیت کشورمان در آخرین گزارش‌های بین‌المللی نشان می‌دهد دولت در سال اول اجرای قانون برنامه ششم توسعه، موفق به اجرای حکم ماده (۲۲) این قانون نشده است. همچنین پایش مؤلفه‌های محیطی کسب‌وکار نیز، عدم اجرای صحیح و کامل قوانین مربوط به بهبود مستمر محیط کسب‌وکار را مورد تأکید قرار می‌دهد.

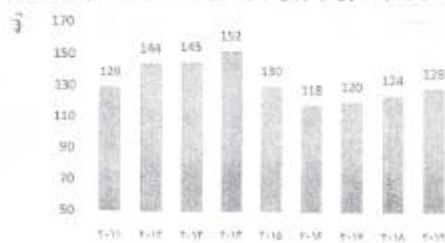
حمیدرضا فولادگر

رئیس کمیسیون ویژه

پیوست 2

الف) انجام کسب و کار

نمودار 1 رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی، سالهای 2011-2018

Source: www.doingbusiness.org

جدول 1 مقایسه وضعیت شاخصهای گزارش انجام کسب و کار برای ایران در سال 2018 و 2019

عنوان	فاصله از پیشرو (امتیاز)		تغییرات (درصد)	رتبه	
	2018 بدون بازنگری شده	2018 بازنگری شده		2019	تفسیرات
شاخص کل	56/28	57/64	27/98 بهبود	128	124
شروع کسب و کار	85/16	87/77	-0/2 درصد بهبود	173	177
لحظ مجوزهای ساختوساز	78/07	81/59	1/52 درصد بهبود	86	81
استراسی به برق	88/22	88/22	0/22 درصد بهبود	108	99
ثبات مالکیت	89/16	89/17	بدون تغییر	90	87
لحظ اعتبار	50	50	بدون تغییر	99	99

عنوان	فاصله از بشرو (امتیاز)			رتبه	
	۲۰۱۸ بدون بازنگری	۲۰۱۸ بازنگری شده	۲۰۱۹	تغییرات (درصد)	تغییرات
خدمات از سهامداران خود	۳۳۳۳	۳۳۳۳	۳۳۳۳	بدون تغییر	۱۷۰
پرداخت مالیات	۵۶۵۷	۵۲۴۱	۵۶۷۸	۹/۱۷ درصد بهبود	۱۴۹
تجارت فرامرزی	۴۶۱۱	۴۹۸۸	۴۶۳۰	۱۵/۳۳ درصد بهبود	۱۴۶
اجرای قراردادها	۵۹۰۷	۵۸۲۱	۵۸۳۱	بدون تغییر	۸۰
حل و فصل ورشکستگی	۳۳۹۳	۳۵۵۷	۳۵۵۷	بدون تغییر	۱۶۰

Source: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/iran>

ب) حقوق مالکیت

جدول ۲. رتبه‌های جهانی و منطقه‌ای ایران در شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت

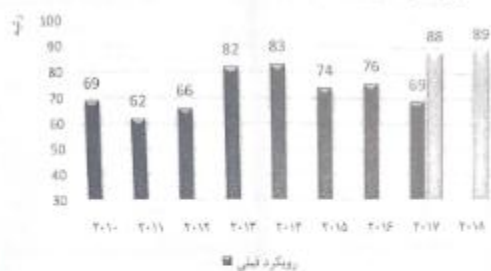
رتبه جهانی و امتیاز عددی ایران در شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت						
سال	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
رتبه ایران	۱۰۴	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۲	۹۹	۹۱
امتیاز عددی	۴.۳۰۰	۴.۲۰۰	۴.۳۰۰	۴.۱۶۵	۴.۳۴۰	۴.۷۴۹
کل نمونه کشورهای جهان	۱۲۲	۱۲۳	۱۲۴	۱۴۱	۱۲۲	۱۲۵
رتبه منطقه‌ای ایران در منا (به‌علاوه ترکیه و پاکستان) در شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت						
سال	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
رتبه ایران	۱۶	۱۴	۱۲	۱۲	۱۳	۱۲
تعداد نمونه کشورها	۱۷	۱۷	۱۵	۱۶	۱۶	۱۷

* بر مبنای اعلام شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت نامی در سال ۲۰۱۴ برای ایران ثبت نشده است

ساختار گزارش حقوق مالکیت- سال ۲۰۱۸

ج) رقابت پذیری جهانی

نمودار ۲. رتبه ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی در سال های ۲۰۱۰-۲۰۱۸

جدول ۳. امتیاز ارکان دوازده گانه رقابت پذیری ایران، سال های ۲۰۱۴-۲۰۱۸

رونگرد جدید		رونگرد پیشین			
۲۰۱۸	رکن اساس	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴
۱۳۶	پایه ها	۸۵	۹۰	۹۴	۱۰۸
۷۴	زیرساخت	۵۷	۵۹	۶۲	۶۹
۸۰	انطباق پذیری ICT				
۱۱۷	ثبات اقتصاد کلان	۴۴	۷۲	۶۶	۶۲
۸۴	مهارت ها	۵۰	۴۹	۴۷	۵۲
۹۱	مهارت ها	۵۱	۶۰	۶۹	۷۸
۱۳۴	بازار کالا	۱۰۰	۱۱۱	۱۰۹	۱۲۰
۱۲۶	بازار نیروی کار	۱۲۰	۱۲۴	۱۲۸	۱۳۲
۹۸	بازارهای مالی	۱۲۸	۱۲۱	۱۲۴	۱۲۸
۱۹	اندازه بازار	۱۹	۱۹	۱۹	۲۱
۱۱۹	بشرقه بودن نگاه های تجاری	۹۷	۱۰۹	۹۹	۱۰۷
۶۵	نوآوری	۶۶	۸۱	۱۱۰	۱۱۰

رویکرد جدید		رویکرد پیشین			
۲۰۱۸	وکن اسام	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴
۲۰۱۸	وکن اسام	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴
حذف شده است		۹۱	۹۷	۹۰	۸۶
رتبه کل		۶۹	۷۶	۷۴	۸۴
رتبه کل		۸۹			

مآخذ: گزارش رقابت‌پذیری جهانی، ایران، سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۸.

د) پایش محیط کسب و کار

جدول ۴. ارزیابی فعالان اقتصادی از شاخص محیط کسب و کار به تفکیک بخش‌ها در پاییز ۱۳۹۷

مؤلفه‌های شاخص ملی محیط کسب و کار	کل	کشاورزی	صنعت	خدمات
۱. محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...) - (۱-۱)	۳۳۵	۲۲۶	۳۵۴	۳۸۶
۲. محدودیت دسترسی به آب	۳۳۱	۳۳۴	۳۶۵	۳۱۹
۳. محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۳۸	۳۶۵	۲۷۶	۳۸۷
۴. کمبود نیروی ماهر	۵۵	۵۲۸	۵۲۹	۵۶۶
۵. نماندن عمومی به خرید کالاهای خارجی و سرریش به خرید محصولات ایرانی	۵۶۵	۵۲۲	۵۵۵	۵۸۱
۶. ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵۸۱	۵۶۲	۵۶۹	۵۹۶
۷. کمبود تقاضا در بازار	۵۹۷	۵۲۳	۵۹۲	۶۱۴
۸. ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (راه‌آبی، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۶۰۲	۶۲۴	۵۸۸	۶۰۹
۹. برآمودگی طرف‌های قرارداد و معامله به اجزای تعدادت و وسعت‌هاشان	۶۳	۶۰۷	۶۳۶	۶۳۹
۱۰. فقدان ارتباط مناسب میان تولیدکنندگان و توزیع کنندگان و عرضه محصولات	۶۳	۵۹۸	۶۳۷	۶۳
۱۱. کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۶۴۲	۶۲۶	۶۵۱	۶۵۸
۱۲. نحوه استفاده مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۶۵۳	۶۲۹	۶۵۲	۶۵۸
۱۳. عرضه کالاها و محصولات نهایی در بازار ایران	۶۷۷	۶۳۱	۶۶۶	۶۶۵
۱۴. کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶۸۱	۶۵۴	۶۷۵	۶۹۱
۱۵. رویه‌های مستگیرانه اداری‌های کسب و تأمین‌کنندگانی برای مدیریت نیروی انسانی	۶۸۶	۶۶	۶۸۸	۶۸
۱۶. فقدان یا ضعف نبود آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۷۱۲	۷۰۹	۷۰۷	۷۱۸
۱۷. وجود رقابت غیرمنصفانه شرکتی و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۷۱۹	۶۷۷	۷۰۳	۷۲۱
۱۸. پرداخت سلیبهای از قوانین توسط مأموران محرومیت، شهرتاری، جبرک و ...	۷۲	۷۰۲	۷۲۱	۷۲۲

مؤلفه‌های شاخص ملی محیط کسب و کار				
خدمات	صنعت	کشاورزی	کل	
۱۹	۷۱۹	۶۵۸	۷۲	رویه‌های یا مدارک مجوزی و دریافت مالیات
۲۰	۷۲۷	۷۰۲	۷۲۲	اندازه‌های غیر منطقی بودجه‌های مالیات در زمین آبیست‌ها در بازار
۲۱	۷۲۸	۷۰۳	۷۲۴	اصول دارگاهها در زمینه‌های بهداشتی و بهداشتی دیگر در صورتی دیگران
۲۲	۷۲۸	۷۱۲	۷۲۴	تولید و عرضه نسبتاً آزادانه غیر استاندارد و نقشی در بازار
۲۳	۷۲۵	۶۵	۷۳۱	وجود انحصار امتیاز یا هر نوع رسته به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۲۴	۷۲۶	۷۱۶	۷۲۶	امداد و سواستفاده افراد از مقام و موقعیت‌های در دستگاه‌های اجرایی
۲۵	۷۲۷	۷۱۲	۷۲۳	موانع در فرآیندهای تشریح و نقد مجوزهای کسب و کار در دستگاهها
۲۶	۷۲۷	۷۱۲	۷۲۳	تشریح تأمین مالی از بانکها
۲۷	۸۲۷	۸۲۱	۸۵۳	بی ادبی سیستمها، قوانین، مقررات و رویه‌های اجرایی رفتار بر کسب و کار
۲۸	۸۲۲	۸۷۱	۸۸۳	عدم قابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات - بیشترین ارزیابی

هـ) پایش امنیت سرمایه‌گذاری

نمودار ۳.۳ ارزیابی فعالان اقتصادی از ۳۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در تابستان ۱۳۹۷

